Haikea vaellus Samoksella

16.3.2024 14.00

Kun rantalomat alkavat tympiä, on aika lähteä vaeltamaan Samoksen saarelle Kreikkaan. Hypätään ammattioppaan matkaan. Hän tuntee saaren kasvit, eläimet ja kulttuurin.

TEKSTI JA KUVAT: JARI KALLIO

Kun saapuu tälle Kreikan saareelle, pieni Samoksen lentokenttä luo heti mukavan tunnelman. Suuren lentokentän vaivalloisuus, matkailijoiden massat ja hälinä ovat tiessään, kun astelee lentokoneesta muutaman kymmenen metriä matkatavaroita hakemaan.
Opas **Esa Eskelinen** ottaa 25 hengen ryhmän hallintaansa. Hänen vahvuutensa on biologi-tausta, joten matkan varrella kasvit ja eläimet tulevat tutuiksi. Lisäksi hän asuu Ateenassa, joten maan kulttuuri on erinomaisesti hallussa.
Monet vaellukseen osallistujat olivat olleet miehen retkellä myös aiemmin muualla, joten he tulivat matkalle juuri tuntemansa oppaan perässä. Erinomaisen tietotaustan lisäksi hänellä on mukavan leppoisa luonne, joten matkalaiset viihtyvät niin patikoinnin lomassa kuin yhteisillä illallisilla.

Jylhä vuoristo säväyttää
Ensimmäistä kertaa ulkomaan vaellukselle osallistuva epäilee, kuinka pärjää joukon mukana. Useimmat retkeläisistä ovat kokeneita Lapin vaeltajia, mutta mukana on myös monta ensikertalaista. Hyvän, kävelemällä hankitun pohjakunnon tämä retki vaatii, sillä mitään leikintekoa 30 asteen helteessä tarpominen ei ole. Tällä retkellä Ikähaitari vaihtelee 30-70 vuoden välillä.
Helle ei ole kuitenkaan matkan rasittavin puoli, kunhan muistaa juoda kunnolla. Saaren pohjoispuolen metsäiset vaellukset ovat fyysisesti rankkoja, kun jyrkät kivikkoiset polut nousevat vuorta pitkin, mutta ilma oli raikasta ja suuri osa matkasta taittui varjossa.

Puolessa välissä viikkoa ryhmä siirtyi asumaan hotelliin saaren eteläpuolelle, jossa puita ei juuri ollut ja ilma oli paljon kuivempaa ja kuumempaa. Hyvin opas oli kuitenkin mitoittanut retkien pituudet eli viimeisinä päivinä ei ollut aivan yhtä pitkiä kävelymatkoja.
Matkaa helpottivat myös pienet vuorten keskellä kimaltaneet uimarannat, joissa vaeltajat saattoivat kaikessa rauhassa pulikoida kyllikseen.

Huima pulikointi rotkossa
Vain kaksi uskalikkoa ryhmästä uskaltautui uimaan rantakäärmeiden ja sammakoiden keskelle rotkon pohjalla luikertelevaan pari metriä leveään jokeen. Pystysuorat korkeuksiin kohoavat kalliot loivat kunnioittavaa tunnelmaa uintiretkelle.
Alle sadan metrin kahlaamisen ja uinnin jälkeen odotti palkinto eli pieni vesiputous, jossa vesi oli muovannut kallion pehmeän pyöreisiin muotoihin. Puolen päivän kuuman patikoinnin jälkeen suihku vesiputouksessa oli unelmien täyttymys.

Vaikuttava kokemus oli myös Pythagoraan luolaan nouseminen. Samoslainen filosofi eli 500-luvulla ennen ajanlaskun alkua. Paikallinen tyranni nousi häntä vastaan, joten Pythagoras joutui pakenemaan vuorille tiettömien taipaleiden päähän.
Suomalaisten vaellusryhmä taivalsi Pythagoraan jäljillä tuntikausia ja uskaliaimmat nousivat vielä viimeiset kiemuraiset polut ja ilman kaiteita olevat askelmat Pythagoraan luolaan, jossa hän valisti opetuslapsiaan tyrannin ulottumattomissa.

Kappelit antavat rauhaa
Lukuisat valkoisena ja sinisenä auringossa hohtavat kappelit tarjosivat oman säväyksensä kulkijoille. Välillä puuskutuksen ja hikikarpaloiden lomassa olo oli kuin pyhiinvaeltajalla, kun eteen avautui toinen toistaan hienompia ortodoksikappeleita.
Kaikki kappelit ovat hyvin hoidettuja ja sisällä saattoi sytyttää kynttilän läheisten muistoksi. Yksi vuoren rinteeseen hakattu kappeli metsän keskellä puron äärellä oli ajan patinoima, mutta se onkin peräisin jo keskiajalta.

Retken viimeisen päivän kappeli oli tunnelmallisin, sillä sitä ympyröi hoidettu puutarha ja vieressä oli vuorien välissä hohtava autioranta. Vuoristopuro solisi vieressä vuolaana. Pappi ja hänen vaimonsa osallistuivat yhteiseen retkeläisten ateriaan.

Lounas oliivipuiden katveessa
Lounas vaelluksilla nautittiin aina puolessa välissä matkaa. Opas keräsi kaikenlaisia herkkuja mukaan, jotka aamulla ennen matkalle lähtöä jaettiin kaikkien reppuihin. Lounaat kruunasi viini ja olipa parina päivänä tarjolla myös tilkka ouzoa.
Yhdessä retkeläiset pilkkoivat kurkut ja tomaatit sekä mursivat leivät kullekin jaettavaksi. Paikalliset juustot ja leikkeleet maistuivat. Jälkiruokana oli toinen toistaan maukkaampia herkkuja, kuten säilöttyjä saksanpähkinöitä. Samoslainen jogurtti on myös vertaansa vailla.
Lounas oliivipuun varjossa kappelin pihalla oli taivaallisen hyvää. Huolet ja murheet olivat kaukana, kun patikoinnin rasitusten jälkeen rauhoittui maittavalle lounaalle.

Ryhmähenki matkan suolana
Miellyttävä yllätys oli se, kuinka läheiseksi ryhmä muodostuu matkan aikana. Yksi päivä oli vapaata eli vaellusta ei ollut tarjolla. Joku oli kuullut leppoisasta risteilystä lähivesillä ja opas hankki sellaisen 13 hengelle. Veneestä pääsi uimaan merenrannan luoliin.
Neljä matkalaista lähti Turkin puolelle Efesoksen muinaiseen kaupunkiin. Muutama jäi rannalle lueskelemaan vaelluksen rasituksia lieventäen ja jotkut vuokrasivat auton tai mönkijän saarikierrosta varten.

Viimeisenä vaelluspäivänä innokkaimmat suunnittelivat jo seuraavaa matkaa. Monet saivat rohkeutta siitä, että vaelluksella pärjää myös ulkomailla erilaisesta lämpötilasta huolimatta.
Vaativuustaso tällä matkalle ei ollut kuitenkaan kolmosluokkaa eli vaativinta vaan kakkosluokkaa. Vaelluksen ohjelma oli laadittu niin, että saapuminen aikaisin takaisin hotelliin ja bussikuljetukset paikasta toiseen antoivat aikaa elpymiselle.
Päivämatkat ovat seitsemästä kymmeneen kilometriin, mutta matkan pituudella ei ole merkitystä vaan sillä, millaisessa maastossa liikutaan. Loivaa vuorenrinteen hiekkatietä pitkin jaksaa vaeltaa pitempäänkin, mutta pientä kivikkoista polkua pitkin jyrkästi ylös taapertaminen käy voimille. Jyrkimmissä kohdissa piti edetä nelinkontin.

Samoksen vaelluksella mukana oli sekä retkeilijöitä että eri puolilla maailmaa vaeltaneita konkareita.

Kreikan sininen ja valkoinen ovat aina yhtä kauniita.

FAKTAT KREIKKA

Pinta-ala: n. 132 000 km²
Asukasluku: n. 10,7 milj.
Kieli: kreikka
Uskonto: kreikkalaiskatolisuus
Aikaero Suomeen: aika kuten Suomessa
Valuutta: euro

FAKTAT SAMOS

Yleistä: Sámos (Σάμος) on Kreikalle kuuluva saari Vähä-Aasian länsirannikolla.
Pinta-ala: n. 468 km²
Asukkaita: 42 000
Pääkaupunki: Vathý (Βαθύ), tunnetaan nimellä Sámos. Pythagorion on saaren antiikin ajan pääkaupunki. Kaupungissa on eräs saaren kuuluisimmista nähtävyyksistä, 1036 metriä pitkä Eupalinioksen vesitunneli. Sámoksen lentoasema sijaitsee Pythagorionin lähellä.
Elinkeinot: Matkailu on suuri työllistäjä ja saari on yksi Egeanmeren viljavimmista saarista. Siellä tuotetaan muun muassa tupakkaa, viiniä, hunajaa, oliiviöljyä, sitrushedelmiä, viikunoita ja manteleita.

Vaelluksella avautuu upeita maisemia jatkuvasti.

Aamuinen usva haihtuu nopeasti ja auringon lämpö kirkastaa maisemat.

Muistojen hetki vaellusreitin varrella.

Aamuvarhainen kalareissu on takana. Kreikkalaisen kalastajan päivä kuluu välineitä kunnostamalla.

Mummon tai papan jakkara on käytössä kulunut.

Vaelluksen välillä päästiin maistelemaan kreikkalaisia herkkuja.

Kissaemo seuraa arvopaikaltaan maassa telmivää poikastaan.

Turkoosin kirkas vesi peilaa kallioiden välistä niin, että merenpohjan muodot voi havaita jo kaukaa.

Yksinkertainen mutta houkutteleva tavernapöytä odottaa.